

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2000-2001

3 mei 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de omkaderingsnormen voor het Brussels deeltijds kunstonderwijs

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het initiatief voor een moedertaalschool voor allochtone kinderen in Gent en de naleving van de taalwetgeving in het onderwijs

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Claes tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de ondersteuning voor scholen om leerplichtproblemen in het basisonderwijs te voorkomen

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 3 mei 2001

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.28 uur.*

Interpellatie van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de omkaderingsnormen voor het Brussels deeltijds kunstonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de omkaderingsnormen voor het Brussels deeltijds kunstonderwijs.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, ingevolge het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs II krijgen de Brusselse academies van het deeltijds kunstonderwijs een verhoogde omkaderingscoëfficiënt van 1,33. Deze omkaderingscoëfficiënt geldt voor alle leerlingen die bij deze Brusselse academies zijn ingeschreven, ongeacht de vestigingsplaats waar zij onderricht volgen.

De decreetgever wou met deze maatregel de concurrentiële positie van het Nederlandstalig deeltijds kunstonderwijs in Brussel verstevigen. Gelet op de uitbouw van een veel groter Franstalig netwerk in Brussel, was de bijzondere omkaderingscoëfficiënt inderdaad een noodzaak om het voortbestaan van een voldoende divers en gespreid aanbod van Nederlandstalige academies te waarborgen. We mogen evenmin vergeten dat deze Nederlandstalige academies vaak minder kunnen rekenen op ondersteuning door de gemeentelijke overheid dan hun Franstalige concurrenten of dan gelijkaardige academies in de rest van Vlaanderen. Deze bijzondere uitdagingen vereisten en vereisen nog steeds een bijzondere omkaderingscoëfficiënt.

Het decreet van 1990 beperkte echter de toepassing van de bijzondere omkaderingscoëfficiënt voor Brussel tot 10 schooljaren voor de academies die ook filialen hebben buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een aantal Brusselse academies hebben sinds lang vestigingsplaatsen in de Vlaamse Rand. Ik denk hierbij aan academies van Sint-Agatha-Berchem die ook een afdeling hebben in Groot-Bijgaarden of aan de afdeling van de muziekacademie van Sint-Pieters-Woluwe in Kraainem. Het gaat hier duidelijk om bloeiende afdelingen in de Vlaamse Rand.

De band met deze filialen in de Rand vormt voor de Brusselse academies dan ook een wezenlijke versterking en ondersteuning. Bovendien krijgt op deze bescheiden wijze ook de band tussen Nederlandstalig Brussel en de rest van Vlaanderen concreet gestalte.

Volgens de bestaande regelgeving dreigen de Vlaams-Brusselse academies met vestigingsplaatsen in de Rand vanaf september 2002 evenwel verder te moeten werken met een sterk verminderde omkadering. Het is evident dat deze vermindering nefaste gevolgen zou hebben.

In de eerste plaats zou dit een belangrijke verzwakking betekenen voor de betrokken Nederlandstalige Brusselse academies, waarvan er misschien enkele zouden verdwijnen. Een dergelijke verschraling van het Nederlandstalig aanbod in de hoofdstad kan bezwaarlijk een doelstelling zijn van het beleid van de Vlaamse Gemeenschap. Dit zou bovendien een verkeerd signaal geven. Nederlandstalige Brusselse instellingen die met de rest van Vlaanderen samenwerken, worden hiervoor gestraft – begrijpe wie begrijpen kan.

Naar verluidt zou in het ontwerp van het nieuwe onderwijsdecreet XIII een nieuwe bepaling opgenomen zijn, waarbij de ruimere omkaderingscoëfficiënt behouden blijft voor de Nederlandstalige

Grouwels

Brusselse academies met vestigingsplaatsen in de Rand. Dit zou wel enkel gelden voor de vestigingsplaatsen in het arrondissement Brussel-Hoofdstad. Dit lijkt misschien een mooi compromis, maar het dreigt in de praktijk net dezelfde perverse effecten te hebben als de bestaande regelgeving. Men treft een aantal academies immers in hun vitaalste delen.

Voor de vier grootste Nederlandstalige Brusselse academies zou dit een neerwaartse spiraal kunnen inluiden. In ieder geval zou dit volgens de berekeningen van het departement Onderwijs voor de Brusselse academies een vermindering van 9 miljoen frank aan ondersteuning betekenen. Het gaat hier met andere woorden om een desinvestering in het Vlaamse netwerk van de hoofdstad, net op een moment dat de Vlaamse regering meer investeringen belooft.

Naar verluidt is de voornaamste reden om de omkaderingscoëfficiënt voor de vestigingsplaatsen in de Rand te verminderen, de gedachte dat die ondersteuning concurrentievervalsend werkt ten aanzien van de zuiver lokale academies in de Rand. Ik zou hierbij twee opmerkingen willen maken. Ten eerste, het loopt met die concurrentievervalsing nog niet zo'n vaart. De meeste vestigingsplaatsen van Nederlandstalige Brusselse academies in de Rand beconcurreren de lokale initiatieven niet. Ze vullen eerder een gat in de markt in.

Ten tweede, men moet alle concurrentievervalsingen in ogenschouw nemen. Dit betekent dat men ook oog moet hebben voor de concurrentie tussen de Nederlandstalige en de Franstalige academies in Brussel en voor de verschillen tussen de Nederlandstalige academies in Brussel en elders in Vlaanderen. In Brussel kunnen de academies niet of onvoldoende rekenen op gemeentelijke ondersteuning. In de rest van Vlaanderen kunnen ze dat wel.

Ik hoop dat het niet de bedoeling is om, onder het mom van de eerlijke concurrentie, het eigen netwerk in Brussel te ondergraven. Mij lijkt het logischer om lokale initiatieven in de Rand te ondersteunen door middel van een uitbreiding van de ruimere omkaderingscoëfficiënt tot de Nederlandstalige academies in de faciliteitengemeenten. Indien gewenst, kan deze uitbreiding zelfs nog ruimer worden opgevat. De bijzondere uitdagingen in de faciliteitengemeenten, waar vaak Vlaamsvijandige gemeentebesturen zetelen, zouden een dergelijke uitbreiding zeker rechtvaardigen. Ik zou het in

ieder geval verkeerd vinden om middelen aan Brussel te onttrekken om ze elders te investeren. Aangezien Brussel deze middelen broodnodig heeft, zou ik de minister een aantal vragen willen stellen.

Zal de nu geldende omkaderingscoëfficiënt voor de Nederlandstalige Brusselse academies na september 2002 behouden blijven? Indien dit het geval is, zal dit dan gelden voor alle leerlingen die in de Nederlandstalige Brusselse academies zijn ingeschreven? Indien dit niet het geval is, kan de minister dan bepaalde compensaties aanbieden om het Vlaamse netwerk in Brussel te vrijwaren? Is de minister bereid om voor de Nederlandstalige Brusselse academies en de lokale academies in de Rand synergieën en win-winsituaties te zoeken?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de Brusselse academies voor deeltijds kunstonderwijs hebben een cruciale functie in het Nederlandstalige culturele leven en in het vormingsaanbod. Dit geldt zowel voor jongeren als voor volwassenen.

Om deze functie te kunnen realiseren, heeft de Vlaamse regering in haar besluiten van 1990 in een bijzondere omkadering voor de Brusselse academies voorzien. Zoals daarnet al werd gezegd, bepaalt deze regeling evenwel dat de Brusselse academies die bijzondere gunstmaatregelen vanaf het schooljaar 2001-2002 verliezen als ze op dat moment nog filialen buiten het arrondissement Brussel-Hoofdstad hebben.

Het lijkt me onverantwoord de Brusselse academies vanaf het volgend schooljaar via een verlaging van de bijzondere omkadering aan te zetten tot het overhevelen van hun filialen in de Vlaamse Rand. Met het in onderwijsdecreet XIII – het zogenaamde mozaïekdecreet – opgenomen voorstel wil ik de academies hun verhoogde omkadering volledig laten behouden, op voorwaarde dat ze deelnemen aan een samenwerkingsforum. In de praktijk betekent dit dat zowel de Brusselse academies als hun filialen de verhoogde omkadering kunnen behouden.

Het voorstel wil de aantrekkingskracht van het deeltijds kunstonderwijs in Brussel vergroten door de scholen te stimuleren in een netoverschrijdend samenwerkingsforum te stappen. Dit samenwerkingsforum kan afspraken maken over de spreiding van het onderwijsaanbod en kan een partner-

Vanderpoorten

schap afsluiten met het Nederlandstalige basis- en secundair onderwijs en met de culturele instellingen en organisaties. Na drie schooljaren zal de Vlaamse regering een evaluatie van dit samenwerkingsforum aan het Vlaams Parlement voorleggen.

Dit samenwerkingsforum zou voor alle Brusselse academies een win-winsituatie moeten creëren. Bovendien heb ik mijn administratie de opdracht gegeven de situatie van de academies in de Vlaamse Rand nader te onderzoeken. Dit onderzoek zal zich onder meer concentreren op een analyse van de invloed van de Brusselse filialen.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik wil vooreerst de minister bedanken voor haar antwoord. Ik heb begrepen dat de verhoogde omkaderingsnormen blijven bestaan. Dit lijkt me een belangrijke uitspraak. Ik vind het zeer positief dat de Vlaamse regering deze kant uitgaat.

Ik vind het tevens een positieve zaak dat men de situatie van de academies in de Vlaamse Rand nader wil bekijken. Een vermindering van het kunstonderwijsaanbod zou voor de Vlaamse Rand zeker een verarming betekenen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het initiatief voor een moedertaalschool voor allochtone kinderen in Gent en de naleving van de taalwetgeving in het onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Dillen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het initiatief voor een moedertaalschool voor allochtone kinderen in Gent en de naleving van de taalwetgeving in het onderwijs.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, twee weken geleden heeft de Gentse schepen van Onderwijs, me-

vrouw Freya Van den Bossche, in de pers haar visie en haar plannen uiteengezet betreffende de toekomst van het onderwijs in Gent. Ze pakt uit met een heleboel plannen, waarbij twee belangrijke klemtonen opvallen.

Ten eerste is er het vastleggen van quota voor allochtone en autochtone leerlingen binnen een school, gekoppeld aan een inschrijvingsstop. Ten tweede wil mevrouw Van den Bossche starten met een moedertaalschool, waar leerkrachten lesgeven in het Nederlands en in het Turks. Hierbij is het de bedoeling dat de lessen bij de jongste leerlingen hoofdzakelijk in het Turks worden gegeven, met een geleidelijke verschuiving naar het Nederlands bij de grootsten.

In ieder geval is het duidelijk dat in de kleuterklassen en in de eerste jaren van het lager onderwijs de klemtoon uitdrukkelijk op het Turks wordt gelegd. Het is de bedoeling om op die manier de Turkse kinderen op te vangen vanaf de eerste kleuterklas tot het zesde jaar van het lager onderwijs. Mevrouw Van den Bossche wil hiermee reeds van start gaan vanaf het schooljaar 2001-2002. Daarvoor heeft ze al een locatie en ook al geschikte leerkrachten op het oog.

Het is zeer duidelijk : Gent wil de integratie van allochtone kinderen aanpakken met de oprichting van een aparte school. Mevrouw Van den Bossche houdt een pleidooi voor de stelling dat kinderen op school eerst hun moedertaal goed moeten leren beheersen. Men moet de kinderen eerst laten redeneren in hun moedertaal. Daarna pas kan men ze de overstap laten maken naar het Nederlands, om ze op die manier verder te laten doorstromen naar het middelbaar onderwijs.

Ik vraag me toch wel af hoe mevrouw Van den Bossche deze denkpiste wil verzoenen met het andere accent van haar toekomstvisie, namelijk de verplichte quota. Mijns inziens zijn deze twee klemtonen in haar plan duidelijk tegenstrijdig. Dat is echter een andere discussie. Los daarvan heb ik immers nog een aantal andere fundamentele vragen en bedenkingen bij de plannen van de Gentse schepen van Onderwijs, die in ieder geval aan duidelijkheid niets te wensen overlaten.

Mijn eerste vraag heeft te maken met het respecteren van de taalwetgeving. De Gentse plannen om in de toekomst onderwijs in het Turks te geven, zijn volledig in strijd met de taalwetgeving. Op dit punt is de taalwetgeving immers heel duidelijk : 'De onderwijstaal is het Nederlands in het Nederlandse taalgebied.' Uiteraard is ook de regeling betreffen-

Dillen

de het tweedetaalonderricht wettelijk vastgelegd. Hier bepaalt de wet : 'Het onderricht van de tweede taal in het lager onderwijs mag worden ingericht vanaf het vijfde leerjaar. De tweede taal in het Nederlands taalgebied is het Frans.' Mijns inziens is de taalwetgeving niet voor interpretatie vatbaar en is ze ook van dwingende aard.

De Gentse schepen maakt zich echter duidelijk niet druk over de plicht de taalwetgeving te respecteren. Wat dat betreft, houdt ze er een eigen, vrij opmerkelijke visie op na. Ik citeer letterlijk uit een interview : 'Je moet het doel van de taalwetgeving voor ogen houden. Als die kinderen nu beter Nederlands beheersen op het einde van de lagere school ? Niets belet ons het pedagogisch project uit te werken.'

Ik denk dat de Gentse schepen zich hier fundamenteel vergist. Eigenlijk denk ik dit niet, maar ben ik er volledig zeker van. Het doel van de taalwetgeving is duidelijk en ondubbelzinnig : het respecteren van het Nederlands als onderwijstaal in Vlaanderen. In de vorige eeuw hebben de Vlamingen gedurende decennia moeten strijden om Nederlandstalig onderwijs te krijgen. Met zeer veel moeite en na jarenlange volgehouden inspanningen is dat uiteindelijk een verworven recht geworden.

Ik ga hier uiteraard niet de volledige taalstrijd inzake onderwijs uiteenzetten. Eén zaak is echter duidelijk : het is onaanvaardbaar dat er in Vlaanderen stemmen opgaan om de klok terug te draaien om het gebruik van het Nederlands als enige onderwijstaal in Vlaanderen opnieuw op de helling te zetten. Deze keer gebeurt het dan wel niet om de Franstaligen ter wille te zijn, maar wel om andere doeleinden waar ik het straks nog over zal hebben.

Mevrouw de minister, het is niet omdat mevrouw Van den Bossche is uitgegroeid tot een absolute mediavedette en in veel programma's telkens opnieuw wordt opgevoerd, dat ze het recht heeft de taalwetgeving aan haar laars te lappen. Als schepen van Onderwijs heeft ze de plicht de wetten en decreten na te leven, niet volgens een of andere persoonlijke, eigenaardige en eigenzinnige interpretatie, maar wel volgens de letter van de wet of het decreet. De taalwetgeving is er niet om geïnterpreteerd te worden ; de taalwetgeving moet worden nageleefd.

Een tweede bedenking die ik maak bij de plannen van de Gentse schepen, is de vraag of deze beleids-

optie wel verenigbaar is met het door de Vlaamse regering gevoerde integratiebeleid. Het is nog maar de vraag of lesgeven in het Turks de ideale of juiste oplossing is om de Turkse kinderen in onze samenleving te integreren. Reeds jarenlang voeren de huidige en ook de vorige Vlaamse regering een gelijke kansenbeleid binnen het onderwijs, gericht op integratie als doelstelling.

Mevrouw de minister, u hebt bij uw visietekst 'Naar een geïntegreerd gelijke kansenbeleid binnen het onderwijs' als bijlage een inhoudelijk en budgettair overzicht gegeven van de bijzondere maatregelen en projecten van het huidige beleid, zoals we die kunnen terugvinden in de begroting 2000. Er wordt in een totaalbudget van 2,145 miljard frank voorzien voor de talrijke maatregelen en projecten die binnen het onderwijs lopen met het oog op onderwijsvoorrang, onthaalonderwijs, zorgverbreding, non-discriminatie, enzovoort. U hebt al die maatregelen gedetailleerd uiteengezet. Telkens valt bij de verschillende projecten op dat er zeer veel aandacht dient te worden besteed aan taalvaardigheidsonderwijs en aan de kennis van het Nederlands, liefst van zo vroeg mogelijk.

De Gentse plannen zijn een aanfluiting van de maatregelen en projecten die de Vlaamse regering organiseert en subsidieert. De Vlaamse regering heeft duidelijk de bedoeling om de kinderen van de doelgroepen zo snel en zo efficiënt mogelijk Nederlands aan te leren. Uiteraard is het onderwijs daartoe een belangrijk instrument. Het is noodzakelijk om de kinderen in de kleuterklas Nederlands aan te leren.

Toestaan dat in de kleuterklassen en gedurende enkele jaren van het lager onderwijs de lessen in een vreemde taal worden gegeven om geleidelijk over te schakelen naar het Nederlands, is niet verzoenbaar met de doelstellingen van het onderwijsbeleid van de minister. Mevrouw de minister, moet ik uit de Gentse plannen afleiden dat uw onderwijsbeleid op dit punt faalt, en dat een koerswijziging zich opdringt ? Dat is in ieder geval wel wat de Gentse schepen beoogt, maar in uw visietekst heb ik niets teruggevonden dat gaat in de richting van de Gentse voorstellen.

Ik wil u daarom enkele duidelijke vragen voorleggen. De wetgeving over het taalgebruik in het onderwijs is niet voor interpretatie vatbaar en van dwingende aard. Er zijn een aantal uitzonderingen, maar die hebben betrekking op de Gentse toestand. De organisatie van een moedertaalschool in Gent kan onmogelijk gebeuren in toepassing van deze uitzonderingsbepalingen. Mogen scholen in

Dillen

Vlaanderen afwijken van de taalwetgeving ? Hebt u kennis van de voorstellen van de schepen van Gent, en is daarover overleg gepleegd ? Welke maatregelen hebt u genomen om te voorkomen dat Vlaamse steden het Gentse voorbeeld volgen en moedertaalscholen voor allochtone kinderen organiseren ? Past het voorstel om moedertaalscholen op te richten in het geïntegreerd gelijkheidsbeleid van de Vlaamse regering ?

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik wil de vraag in een breder perspectief plaatsen. Enkele weken geleden woonde ik in dit huis een colloquium van het Nederlandstalig onderwijs van Brussel bij. Er werd uitvoerig gedebatteerd over het pedagogisch aspect. Ik heb het nu niet over de taalwetgeving, die in Brussel trouwens verschilt. Tal van professoren hebben voorstellen geformuleerd over meertaligheid. Dienaangaande heb ik bedenkingen, en vele participanten aan de bijeenkomsten deden dat ook.

Ik wil hier niet de voorstellen van de schepen van Gent verdedigen, maar ik stel toch vast dat daarover een brede discussie wordt gevoerd. Pedagogogen en onderwijsdeskundigen uiten voorstellen die we op een of andere manier moeten beantwoorden. Onze fractie is altijd een voorstander geweest van het zo snel mogelijk aanleren van het Nederlands. Dat is de essentie. We gaan er immers van uit dat het merendeel van deze kinderen en jongvolwassenen in Vlaanderen zullen blijven en samen met ons Vlamingen zullen worden. In Vlaanderen is het Nederlands nog steeds de lingua franca, en we wensen dat zo te behouden.

We moeten er ons dus over beraden of we het aanleren van de Nederlandse taal voldoende efficiënt organiseren. Het Gentse voorstel roept grote bedenkingen op. Desalniettemin meen ik dat we daarop een gefundeerd antwoord – ook rekening houdend met de pedagogische aspecten – moeten geven.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Ook ik heb aan dat colloquium deelgenomen, en ik sluit me aan bij wat de heer Van Dijck heeft gezegd. De discussie mag niet worden verengd tot de vraag of men al dan niet het Turks mag aanleren. Het ging om een boeiende studiedag, die ons veel heeft geleerd over de waar-

de van de meertaligheid. In Europa zijn heel wat van dat soort van experimenten aan de gang. We moeten daar kennis van nemen, en een inzicht verwerven in de beperkingen en mogelijkheden van meertalig onderwijs.

Bij het aanleren van het Nederlands moet rekening worden gehouden met wat taalpedagogen zeggen. Met name specialisten uit Leuven hebben bedenkingen bij het gelijktijdig aanleren van het Nederlands én een andere taal. De inzichten moeten in het debat worden gebracht. Ik pleit ervoor om deze zaak met de nodige openheid en zin voor wetenschappelijk sérieux te behandelen.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik sluit me aan bij wat de vorige sprekers hebben gezegd. Ik kan begrijpen dat mevrouw Dillen ongerust is, en dat ze stelt dat het onaanvaardbaar is dat de taalwetgeving niet zou worden nageleefd. Ik sluit me daarbij aan. Ik verschil echter met haar van mening op dit punt : ik ben er zeker van dat de taalwetgeving zal worden nageleefd.

Ik wil hier ook een politiek-filosofische kanttekening maken. In vergelijking met enkele decennia geleden heeft het showelement in het politieke bedrijf enorm aan terrein gewonnen. De visie van deze Gentse schepen is niet meer dan een persoonlijk standpunt waarover ik me niet ongerust maak vermits het nog een hele weg af te leggen heeft. Bepaalde mensen – en in het bijzonder die Gentse schepen – nemen hun dromen veel te snel voor werkelijkheid. Misschien zouden ze dit beter afleren.

Zo dadelijk zal mevrouw Claes een vraag stellen over leerplichtproblemen in het basisonderwijs. Naast de door die Gentse schepen aangekaarte problemen, zijn er dus duidelijk nog veel andere problemen die onze blijvende aandacht vergen. Laat ons al onze krachten bundelen om die problemen voor alle kinderen – dus ook voor de kinderen van buitenlandse origine – op te lossen. Hoe dan ook, de taalwetgeving moet worden nageleefd.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik heb inderdaad kennis genomen van de plannen van mevrouw Van den Bossche om vanaf september 2002 te starten met een moedertaalschool voor kleuters en leerlingen van het lager onderwijs. Momenteel

Vanderpoorten

beschik ik echter over weinig concrete gegevens omtrent het project. Er is dus geen rechtstreeks overleg gepleegd. Ik kan dan ook niet echt oordelen over de verschillende facetten van dit project, noch over de vraag of dit project een meerwaarde kan bieden in het gelijke kansenbeleid.

Wel is de wetenschap hierover genuanceerd. Zoals in het opiniestuk van de heren Van den Branden en Van Avermaet, medewerkers van het Steunpunt NT2, wordt verwoord, hangt het positieve effect van moedertaalonderwijs op schoolsucces samen met de kwaliteit van het onderwijs in zijn geheel. Het onderwijsprobleem van allochtonen en kansarmen wordt volgens hen niet opgelost in aparte moedertaalklasjes. Alleen een sterk doorgedreven structurele inspanning van het hele schoolteam doorheen heel de basis- en secundaire school kan het probleem oplossen.

In een debat daarover in De Zevende Dag werd duidelijk dat de kennis van de eigen taal een positief element is wanneer men een tweede taal moet leren. De meeste kinderen van allochtone afkomst spreken immers geen beschaafde moedertaal, maar wel een dialect. De eerste stap die dus gezet moet worden, is het aanleren van hun taal. Het Nederlands zou daardoor pas op de derde plaats komen, na het dialect en het beschaafd Turks. Dit houdt de inschakeling in van een extra drempel. Dit alles om u duidelijk te maken dat ook de wetenschap hier niet eensgezind over is. Vandaar ook onze blijvende inspanningen om het Nederlands zo goed en intensief mogelijk aan te leren in het kleuteronderwijs, het basisonderwijs en ook nog in het secundair onderwijs. Dit neemt echter niet weg dat er ook aandacht dient te zijn voor meertaligheid in het algemeen, voor de wijze en de leeftijd waarop kinderen het best een vreemde taal aanleren. Voor de allochtonen wil ik in dit verband verwijzen naar de ervaring die is opgedaan met de OETC-projecten die nog lopen en waaraan nog steeds Vlaamse scholen participeren. Uit die projecten valt heel wat te leren op het vlak van het aanleren van vreemde talen.

Zoals u weet, bepaalt de wet van 30 juli 1963 over taalregeling in het onderwijs dat de onderwijstaal het Nederlands is in het Nederlands taalgebied en dat de tweede taal in het Nederlands taalgebied alleen het Frans is. De plannen van mevrouw Van den Bossche om te starten met een moedertaalschool voor kleuters en leerlingen uit het lager onderwijs waar leerkrachten lesgeven in het Neder-

lands en in het Turks, zijn momenteel dus inderdaad in strijd met de taalwetgeving.

In principe is een wijziging van de taalregeling in het onderwijs mogelijk bij decreet. Artikel 129, § 1, 2° van de gecoördineerde Grondwet verleent aan de gemeenschappen immers de bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen. De uitvoeringsbesluiten genomen op grond van deze bepaling zijn evenwel enkel van toepassing in het Nederlandse of het Franse taalgebied, met uitzondering van de taalgrensgemeenten. Voor Brussel-Hoofdstad kan de taalwetgeving worden gewijzigd door een gewone wet. In de taalgrensgemeenten met een bijzonder taalstatuut is een bijzondere wet vereist. Een wijziging aan de taalwetgeving voor Brussel en de taalgrensgemeenten vergt dus een optreden van de federale wetgever.

Op uw vraag of ik op de hoogte ben van andere Vlaamse voorbeelden, wil ik er in eerste instantie op wijzen dat het ook in Gent nog niet om een volkomen feit gaat. Het gaat slechts om een voorstel van de schepen voor Onderwijs die haar voorstel zal bijsturen omdat er in de gemeenteraad geen meerderheid voor bestaat. Ik weet niet of andere gemeenten eventueel dat bijgestuurde voorstel zouden volgen.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoop dat u er – zeker voor het kleuter- en lager onderwijs – over zult waken dat de huidige taalwetgeving in het onderwijs wordt gerespecteerd en dat men geen plannen maakt om ze zo te wijzigen dat ze tegemoet komt aan de geformuleerde voorstellen.

Het is betreuenswaardig te moeten vaststellen dat, ondanks alle – dikwijls zeer specifiek op het onderwijs en het aanleren van het Nederlands gerichte – maatregelen, alle voorstellen en budgettaire inspanningen van deze en vorige regering inzake de integratie, vooral in de grootsteden zoals Brussel en Antwerpen veel te veel kinderen van allochtone oorsprong naar de kleuter- en lagere school komen zonder een min of meer voldoende kennis van het Nederlands. Men kan zich daarbij afvragen of men niet dringend het integratiebeleid opnieuw moet bekijken om de talenkennis van allochtone kinderen te verbeteren.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mevrouw Dillen, de taalkennis vormt niet enkel een probleem bij kinderen van allochtone afkomst. De taalkennis van kinderen in het algemeen, en zeker van kansarme kinderen, blijkt in veel gevallen problematisch. Daarover zijn een aantal studies gemaakt.

Een vrij hoog percentage van alle tien- en elfjarigen heeft een onvoldoende taalkennis. We moeten grote inspanningen doen inzake taal in het algemeen. Ons onderwijs is immers sterk gericht op kwalificaties die met taal te maken hebben. Of dat zo moet zijn, is weer een andere vraag.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Dillen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Claes tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de ondersteuning voor scholen om leerplichtproblemen in het basisonderwijs te voorkomen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Claes tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de ondersteuning voor scholen om leerplichtproblemen in het basisonderwijs te voorkomen.

Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, we weten allemaal dat er in Vlaanderen een leerplicht bestaat voor kinderen vanaf 6 jaar. Vanaf die leeftijd moeten ze zijn ingeschreven in een school en regelmatig de lessen bijwonen. Voor het lager onderwijs betekent dit dat een kind niet langer als een regelmatig leerling wordt beschouwd van zodra hij meer dan vijf opeenvolgende dagen afwezig is zonder een medisch attest of zonder een schriftelijke motivering van de ouders.

Dit betekent dat op de ouders een zeer grote verantwoordelijkheid rust. Hierover heeft men in het verleden een algemene gids voor het basisonderwijs uitgegeven voor ouders. Recent kwam daar de specifieke brochure 'Leerplicht, Leerrecht' bij. Men kan ze raadplegen op internet of ze gratis bekomen na een aanvraag bij het departement Onderwijs. Men legt in de brochure terecht de nadruk op het regelmatig schoolbezoek van het kind. Als het lessen mist, is het risico zeer groot dat het een achterstand oploopt. Bovendien wordt het minder gemakkelijk opgenomen in de leerlingengroep.

Indirect is er een belang voor de school. Leerlingen die niet tijdig inhaken op school, worden niet als regelmatig ingeschreven beschouwd. De scholen kunnen hierdoor zowel gewone als extra lestijden verliezen.

Op deze twee voormelde punten knelt het schoentje voor wat de migrantenouders betreft. Ze zijn zich niet altijd van het belang voor kind en school bewust. De scholen hebben de plicht om de ouders erop te wijzen dat dit niet kan. Dat geldt zeker voor instellingen die extra middelen voor onderwijsvoorrang of zorgverbreding ontvangen. Eén van de voorwaarden daarvoor is immers de extra aandacht voor de betrokken ouders.

Mevrouw de minister, zijn er net als bij de Gids voor ouders met kinderen in het basisonderwijs ook anderstalige versies van de brochure 'Leerplicht, Leerrecht' ter beschikking van de scholen? Heeft het schoolopbouwwerk of het Centrum voor Leerlingenbegeleiding een expliciete opdracht inzake de problematiek van ongewettigde afwezigheden?

Hoever staat het met de uitwerking van een geëigende regeling voor het basisonderwijs omtrent de registratie en opvolging van onregelmatig schoolbezoek, zodat ook de basisscholen een beleid inzake afwezigheden kunnen voeren dat preventief en remediërend werkt? Welke maatregelen bevat deze regeling om het structureel preventief werken in de basisscholen te bevorderen? Kan deze regeling volgend schooljaar al ingaan?

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de brochure 'Leerrecht, Leerplicht' is enkel beschikbaar in het Nederlands, en niet in anderstalige versies.

De Centra voor Leerlingenbegeleiding hebben een expliciete opdracht om jongeren met leerplichtproblemen te begeleiden. Ze begeleiden leerplichtige jongeren die enerzijds niet zijn ingeschreven in een

Vanderpoorten

school of anderzijds wel zijn ingeschreven maar de school niet regelmatig bezoeken. Deze begeleiding heeft tot doel de jongere opnieuw in te schakelen in het onderwijsproces. De opdracht van de centra is geconcretiseerd in het besluit van de Vlaamse regering van 28 augustus 2000. De centra spelen op dit ogenblik vooral een actieve rol ten aanzien van leerlingen en scholen van het secundair onderwijs, en dit ingevolge de recente regelgeving inzake spijbelpreventie. De centra zijn uiteraard ook betrokken bij het spijbelexperiment dat dit schooljaar is gestart in het basisonderwijs. Mede op basis van dit experiment zal ook de taak van de CLB's in het basisonderwijs verder kunnen worden verduidelijkt.

Er is in een nieuwe regelgeving op afwezigheden in het basisonderwijs voorzien voor 1 september 2002. Om deze regelgeving grondig voor te bereiden loopt er dit en volgend schooljaar in 59 basisscholen in Gent, Antwerpen, Mechelen, Genk, Hasselt en Maasmechelen een spijbelexperiment. De nieuwe regelgeving beoogt – zoals momenteel reeds in het secundair onderwijs – een nieuwe aanpak van problematische afwezigheden in het basisonderwijs. Dit is een aanpak waarbij alle kinderen door een regelmatige aanwezigheid in de basisschool, zo veel mogelijk kansen krijgen, en waarbij

de school niet langer wordt gestraft voor iets waar ze zelf niet verantwoordelijk voor is.

In 2000 heeft het departement Onderwijs, in samenwerking met het comité bijzondere jeugdzorg van Dendermonde, aan alle basisscholen de brochure 'Wees erbij als de schoolbel rinkelt ! Praktische tips ter voorkoming van problematische afwezigheden. Een preventieve aanpak voor het basisonderwijs' bezorgd. De bedoeling was om elke basisschool een houvast te bieden om vanuit een daadwerkelijk preventief beleid inzake aan- en afwezigheden van leerlingen, het leerrecht van alle kinderen te waarborgen.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : De minister is zich duidelijk bewust van de problemen in verband met de leerplicht en er wordt actief aan gewerkt. Dat stemt ons uiteraard gelukkig. Het is misschien ook nuttig om de brochure ter beschikking te stellen in andere talen, aangezien het probleem vooral voorkomt bij migrantenkinderen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.09 uur.*
